

לא היינו פודין אותו היה נשאר כל ימיו בקדושה. ובאמת לפי זה צריכים אנו להבין מנהגן של ישראל שעושיין סעודה ביום פדיון הבן, והלא לכאורה הוא יורד במדרגה, שמקודם היה כולו קודש ועכשיו הותר לעבודת חול, ושמתח זה מה היא עושה?

גם יש לדקדק בנוסח התפלה שאנו אומרין כשמקבל הכהן דמי הפדיון: ויכנס זה הבן לחיים טובים, לתורה וליראת שמים, יהי רצון שכשם שנכנס לפדיון כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים וכו', דלכאורה מדוע הוצרכנו להוסיף החלק הראשון של הנוסח, ומי סני לנו הנוסח הנאמר בגמרא אצל מילה: "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים" לבד, ומדוע הוסיפו נוסח אחר?

והנראה בביאור הדברים, על פי שהארכתי לבאר לעיל בפרשת בראשית [ב' פ"ד] שישנו חילוק יסודי בין ישראל לעמים, דהעכו"ם סוברים שהגוף והנשמה הנם שני חלקים בגוף אחד אבל הם אינם מתערבים אחד עם השני, ועניני קדושה שייכים רק אל הנשמה ועניני חול שייכים רק אל הגוף, ולכן הדין הוא שעכו"ם אינם מביאים שום קרבנות חוץ מקרבן עולה, כי אצלם אי אפשר לערב קדושה עם מאכלי הגוף, אבל ישראל סוברים שהגוף והנשמה נתערבו ונתמזגו להיות גוף שלישי והם מקושרים ומאוגדים זה בזה, וכל פעולה היא משותפת משניהם, ולכן בעצרת הכל מודים דבעינן נמי לכם [פסחים דף ס"ח ע"ב], והיינו להראות שבמתן תורה גם הגוף התקדש ויכול לפעול פעולות רוחניות, ועיי"ש

תינוק זה בקריאתו, הרי ברור לנו שהוא יכול לומר או זה או זה. ונראה שביאור הדבר הוא שאנו מחפשים מה היא אופן הקריאה של אות זו כדי שנדע מה היא הכתיבה, והיינו כפי שביארתי לעיל שהקריאה מחשבת ומכרעת את הכתיבה, ובאמת אילו אירע שאלה זו כתיבת חמור לא היו הולכים כלל לתינוק, שהרי הקריאה בעצמה מוכיחה לנו שא"א שכאן כתוב חמיר דהרי אין תיבה כזו, ובהכרח שמוכרח להיות חמור ואין לנו שום דבר לשאול מהתינוק, ורק היכא שהתיבה היא כהא דאיתא בסוגיא דאפשר שהוא ויהרג ואפשר שהוא ייהרג, ששניהם תיבות הם ויכול להיות זה או זה, אז אנו שואלים את התינוק איך הוא קורא תיבה זו כדי שהקריאה תכריע מה היא הכתיבה שלפנינו, וזה הוא מה שדקדקה הגמ': ואי לאו ייהרג הוא ופסול, והיינו שאם אינו וא"ו א"כ הוא יו"ד ואז היא תיבה אחרת ונפסלה הספר מחמת קריאתו, אבל אם בכלל אין תיבה כזו א"כ התיבה כפי שהיא לפנינו מכרעת איך נכתבה, ושפיר דייקו התוס' מכאן דהתיבה היא בלי וא"ו יתירה, ודו"ק היטב.

אמנם ממש"כ התוס' שם בד"ה זיל כו' מעשה היה בגט שהיה דלת של כדת משה קטנה כמעט כמו יו"ד והביא ר"א ינוקא דלא חכים ולא טיפש וקרא בו כדת והכשירו מהך דשמעתין עכ"ל, משמע דאפילו באופן שאין כזו תיבה, דהרי אין תיבה "כית", אעפ"כ הצרכו לתינוק, וצ"ע בזה.

י"ג, ט"ו. וכל בכור בני אפדה⁶².

כתב בספורנו ז"ל: כדי שיהיו מותרים בעבודת חול עכ"ל. מבואר מדבריו דאילו

שביארנו הענין היטב.

ולפי"ז אנו מבינים היטב את פעולת פדיון הבן, כי קודם הפדיון באמת הולד הוא קדוש וחי לגמרי בעולם שכולו רוחניות, אבל לא בשביל זה הוריד הקב"ה את הנשמה לגוף האדם, אלא אדרבה, מטרת האדם בעולם הזה היא לחיות חיים של חולין וגשמיות — אבל באופן קדושה ובהתעלות כוחות הנשמה על כוחות הגוף, וזה הוא מה שאנו פועלים בפדיון הבן; אנו מוציאים

אותו מעולם שכולו קדושה לעולם שבו הוא צריך לעבוד ולשפר את עצמו עד שחלק הקדושה שבו יתגבר על חלק החולין והוא מתעלה ומתרומם, ולכן שמחה גדולה היא לנו, שעל ידי זה הולד בא לידי תכליתו. ומכיון שעבודה קשה זו, התגברות הגוף על הנשמה, אי אפשר שתעשה בלי יראת שמים, לכן כשפודין את הולד אנו מברכין אותו בברכת יראת שמים, כדי שיזכה להצליח במשימתו, ודו"ק.

פרשת בשלה

י"ג, י"ז. ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים.

איתא במדרש [רבה פרשה כ' אות י"א] בזה"ל: למה אלא שטעו שבטו של אפרים ויצאו ממצרים עד שלא שלם הקץ ונהרגו מהם ל' רבוא ולמה נהרגו שחשבו מיום שנדבר אברהם בין הבתרים וטעו ל' שנה והיו עצמותיהן שטוחים בדרך חמרים חמרים שכבר היה להם ל' שנה שיצאו עד שלא יצאו אחיהם ממצרים וכו'. עיין בחידושי לעיל בפרשת ויחי [מ"ח פ"ה] שביארתי שהטעם שבני אפרים דחקו את הקץ הוא מפני שהשעבוד היה במיוחד קשה עליהם, כי הם כבני בניו של יוסף, מי שכלכל את המדינה והעשיר אותה ומלך עליה, הרגישו את עצמם כתושבים גמורים, ועכשיו הם נהיו עבדים בעל כרחם, ולכן הם

טעו וחשבו את הגלות כבר מברית בין הבתרים ולא מלידת יצחק, ועי"ש שביארתי מדוע דוקא בני אפרים הרגישו כן ולא בני מנשה.

ונראה לבאר ששורש טעותם היה כי הללו באמת היו רחוקים ממושגי כלל ישראל, ודימו שעל ידי חיל וכח ינצחו את האויבים, מה שאין זאת בנפש הישראלי, אלא שהשפיע עליהם סביבת מצרים, ותקות הגאולה שהיתה חזקה כל כך בבני ישראל סבא שנתחנכו בביתו היתה חסרה להם, וארץ טמאה ומנהגיה עד ביאת יעקב אבינו עם ישיבתו פעלה עליו לרע, עד שבא יעקב אבינו וברכם ולמדם דעת את הבטחת השי"ת, אבל במשך הימים נתייאשו מן הגאולה, ורצו להגאל על ידי אמצעים טבעיים, אבל לא עלתה בידם, והיו מוטלים